

CELOLETNA NAROČNINA ZNAŠA 15 DIN.

NAROČA SE: PROSVETNA ZVEZA V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA 5.

ŠTEV. 4.

APRIL 1931.

LETO XII

Ali so prosvetna društva v sedanjem času še potrebna?

Naravno lepoto slovenske zemlje povečujejo in povzdigujejo lepe bele cerkve, ki so najlepši kras sredi vasi in na visokih gričkih in planinah. To so vidni spomeniki naše verske kulture in verske izobrazbe. Cerkev je bila, je in bo tista vzgojiteljica, katera edina odpira pot človeški notranji izobrazbi, tako zvani pravi srčni kulturi. Naši predniki niso znali ne brati ne pisati, a so vedno stali na visoki srčni omiki. To omiko jim je nudila cerkev s svojim cerkvenim petjem, z verskimi obredi, s slikami in s kipi. Cerkev je bila torej edino tirišče izobrazbe in prosvete. Saj je ona ustanovila posebne redove, kateri so učili kmetovalca naprednega kmetijstva, obrtnika in rokodelca so spolnjljevali v njegovi stroki. Ona je prva osnovala župnijske šole, v samostanih samostanske šole, lahko rečemo, da je ona zibelka naše prosvete.

Ponos Slovenije so njene lepe šole. Šola polaga temelje umski izobrazbi. Njena zasluga je, da na Slovenskem skoraj nikogar ni, ki ne bi znal brati in pisati. Pozdraviti moramo, da se šole spolnjljujejo in širijo.

Tretji kulturni spomenik, kateri mora biti v današnjih dneh v sleherni župniji, pa je Prosvetni dom. Življenje in

način življenja se hitro razvija. Novi stroji in nov način obrta prihaja v deželo. Nevarnost je, da ne zaostanemo za drugimi narodi. To pa sili človeka, da se stalno izobrazuje, kajti kdor ne napreduje, tisti že nazaduje. Ako je bilo potrebno, da so se v zadnjih 30 letih ustanovile prosvetne izobraževalne organizacije širom Slovenije, pa je to danes dvakrat potrebno.

Naše gospodarstvo nas sili, da iščemo na gospodarskem polju novih potov. Na svetovnem trgu se opaža gospodarska kriza, ki bo imela zle posledice v vseh delih sveta, ako se pravočasno gospodarsko stanje Evrope ne ustali in uvrsti. Vidimo, da se skuša vpeljati nov način gospodarstva. Rusija s svojim boljševizmom in Italija s svojim fašizmom hočeta dati Evropi novo lice. Toda prav ti dve državi sta v gospodarskem oziru vsaka na svoj način šli predaleč. Rešitev bo torej v sredini. Nisem prerok, toda prepričan sem, da napačno ravna jo oni, ki hočejo sedanji gospodarski sistem uničiti. Naša naloga je, da zanese mo v vse panoge gospodarstva zavest skupnosti in složnega sodelovanja. Le tam, kjer držijo vaščani in župljani pri zadrugah trdno slogo, vidimo napredek. Še vedno se uresničuje pregovor: **sloga jači, nesloga tlači.**

Socialno lice naših župnij se spreminja. Kmetске vasi prehajajo v industrijske centre. Poleg kmetскеga stanu je nastal nov stan, **delavski stan**. Pred dobrimi 150 leti je v francoski revoluciji zadobil meščanski stan vse one pravice, ki mu gredo na zemeljski obli. Po letu 1848. je dobil kmetски stan vsaj delne pravice in se osamosvojil do pričetka svetovne vojne. Po svetovni vojni pa se je prebudil delavski stan, ki prav tako zahteva upravičeno svoje pravice, ki mu gredo kot svobodnemu stanu. Zato je v teh časih prav za **delavski stan izobrazba nujno potrebna**, kajti prepričani smo, da ima vsak stan le toliko pravic, kolikor si jih sam pribori. Ker se spreminja torej življenje v župniji, zato pa je nujno potrebno, da se ohranijo kolikor mogoče še **stare šege in običaji**. Ni prav, ako delavec potem ko zapusti dom svojih očetov, ne čuti več ljubezni do domače zemlje, do svojih sorodnikov, do domače pesmi, do domačih praznikov, da skratka pretrga vse zveze s svojo domačijo in svojo župnijo. Vemo, da ne more naš kmet preživeti vseh sinov in hčera na svoji zemlji in brez dvoma je najbridkejši za vsakega očeta kakor tudi za sina tisti trenutek, ko zapušča sin očetov dom in mora iti v tujino s trebuhom za kruhom. Žalibog se pri nas to ponavlja leto za letom, ko zapušča skoraj 6000 mladeničev in mladih mož Slovenijo in si iščejo kruha drugod. Zato je baš najidealnejša rešitev socialnega vprašanja za našo Gorenjsko, da se industrija razvije do one stopnje, da bodo domačini lahko ostali doma na svoji zemlji.

Ne le boj za vsakdanji kruh nalaga človeku, da se neprestano izobražuje, temveč tudi naš **nacionalni ponos nas sili**, da ohranimo Slovenci časten naslov, da smo med južnimi Slovani na polju izobrazbe na prvem mestu. Novi časi, ki so nastali po svetovni vojni, nas silijo, da moramo zlasti pospeševati **državlјansko vzgojo**. Do zadnjih časov je bil naš narod vedno hlapec, ki ni smel nikdar misliti, da bi si zgradil kedaj samostojno domačijo. Odkar pa imamo svojo **narodno državo Jugoslavijo**, pa je naša dolžnost, da sodelujemo, da se zgradi ta država na tako močnih temeljih, da se bodo pod

njenim krovom čutili srečne in zadovoljne vsi trije bratje: Slovenci, Hrvatje in Srbi, ter da bodo navdušeno stopali za jugoslovansko zastavo.

Sedanji **moderani čas** pa se bori z vsemi mogočimi sredstvi, da bi si **vzgojil bodoče rodove v materialističnem in protikrščanskem zmišlu**. Prav radi tega pa rabimo organizacije, društva, ki bodo z besedo in s tiskom branila krščanski red, ki se bodo prizadevala, da bodo ideje, porojene na naših katoliških shodih, med Slovenci postale dejanje. V ta namen nam kliče katoliška cerkev, naj delamo po smernicah katoliške akcije. Pri obnovitvi krščanske družine in krščanske družbe ter pri poglobitvi temeljnih pravic pa rabi cerkev ne le duhovnikov, temveč je dobrodošel vsakdo, kdor hoče sodelovati pri tej obnovitvi. Vsi pa zastavimo povsod svojo besedo, da Kristus Kralj zavлада v vseh ljudskih slojih, v vseh panogah gospodarstva, v zasebnem in javnem življenju!

Ne samo domače razmere nam jasno dokazujejo, kako potrebna so naša prosvetna društva, temveč tudi le površen pogled v zunanji svet nujno zahteva sistematičnega prosvetnega dela, slonečega na katoliških verskih načelih ne samo pri nas, temveč na celem svetu. Ako se svet ponovno ne prerodi v krščanstvu, potem se bližajo propasti, ki je nekoč zavladala nad rimskim cesarstvom. Pojavi, kateri se javljajo pri nas kakor tudi drugod, so zelo slični z onimi, ki so kopali grob rimskemu cesarstvu. Dokler je Rimljan strogo držal postave glede zakona, toliko časa je bil močan. Statistika zadnjih let pa priča, kako posamezne države hite pripravljat grob same sebi. V Češkoslovaški je bilo n. pr. leta 1929. nad 10.000 razporok, 8200 otrok je ostalo brez pravega očeta, oziroma brez prave matere. Prav tako žalostno sliko v tem pogledu nam nudijo Amerika, Francija, Nemčija, Rusija in protestantske pokrajine. Poslanica sv. očeta <Casti conubii> je zaklicala ob 12. uri, naj se narodi zavedajo važnosti krščanske družine. Cerkev je s tem posegla v novo giantsko borbo z modernim poganstvom.

Nič manj žalostna slika se nam odgrne, če pogledamo, koliko samoumorov,

koliko ubojev, roparskih napadov se pojavlja ne samo med našim prebivalstvom, temveč tudi v zunanjem svetu. Ta manija samoumorov, ki se tako hitro širi na vse strani, je samo posledica dejstva, da tava dandanes toliko ljudi brez vere in krščanske vzgoje po širnem svetu. Tudi tukaj sličimo poganškimi časom, ko se je samoumor smatral za junaški čin. K temu pripomore slabo časopisje in slab film. Dokazale so šolske oblasti, da je n. pr. v Bernu v Švici od 3800 dijakov redno obiskovalo kinopredstave 2450 dijakov. Ti dijaki so gledali tekom ene sezije filme, v katerih so videli 1914 roparskih napadov, 1286 družinskih preprirov, 1350 slučajev pijanosti, 1120 zakonske nezvestobe, 1224 umorov, 16.515 slučajev kraje, 1151 požigov in 765 samoumorov. Stari pogani so kri-

čali »panem et circenses«, igre in kruha nam dajte. Za časa Kristusovega rojstva je bilo v Rimu zgrajeno za konjske dirke ogromno gledališče, kjer je bilo prostora za 165.000 gledalcev. Danes ni boljše. Ko so nedavno v berlinski sportni palači nastopili divjo igro boksarji, je bilo 40.000 gledalcev, a pri lahkoatletski tekmi, kjer je nastopilo 2000 atletov, je bilo samo 4000 gledalcev. Vsi ti podatki so žalostne priče in znaki modernega poganstva. Dolžnost slehernega katoličana, ki velja še za zeleno vejico na drevesu krščanske cerkve, je, da brani krščansko kulturo in krščansko civilizacijo. Tudi ti podatki jasno pričajo in dokazujejo, kako potrebna so prosvetna društva, kjer se spopolnuje in nadaljuje krščanska vzgoja in širi krščanska prosveta.

Niko Kuret:

„Ideologija“ našega ljudskega odra*

Ne vem, ali je kdo pred mano že pisal o tem predmetu. Če je, je pisal gotovo z vse drugačnega stališča. Pa vendar menim, da je skrajni čas, če ne celo že pozno, da se o stvari spregovori jasna beseda, ki naj ji sledi tudi ustvarjajoče dejanje. Zakaj dejanja še ni bilo.

1.

Ni ga menda naroda, ki bi igral tako rad in toliko kot naš narod. Vsaka zadnja vas premore svoj primitivni oder, če ne celo lasten prosvetni dom, kjer nastopajo igralci prosvetnega društva vsaj za velike praznike.

Pri preprostih razmerah in skromnih močeh trajajo vaje precej časa in znano mi je, da tvori »igranje« glavno delo vsakega društva. Predavanja so redka in tudi manj priljubljena, posebnih tečajev ni vedno, o knjižnici pa v taki zvezi ne kaže govoriti. Tako je igranje res nekako osrednje in hkrati najbolj vidno delo naših prosvetnih društev ter je za vsako izmed njih tisti magnet, ki drži članstvo skupaj.

* Ponatis iz dijaškega glasila »Rast«, letnik III., št. 7—8. — Želimo, da bi ta članek vzbudil novih mladih stvariteljev na polju naše dramatike. — Op. uredništva.

Tem potrebam so ustrezale dolga leta razne zbirke iger, še najbolj pogosto »Zbirka ljudskih iger«, kamor je zašlo tudi nekaj Krekovih stvari. Podobno sta mislila na te vrste odrov tudi Finžgar in deloma Medved. V zadnjem času se je rodil poleg drugih zbirk tudi »Ljudski oder«. To je nekak repertoar teh odrov, ki bi ga bilo treba dopolniti še z rokopisnim arhivom društva »Ljudski oder« v Ljubljani in — s Shakespearejem, da, Shakespearejem.

2.

Pa pridi sedaj, človek božji, in govori — o ideologiji našega ljudskega odra.

Krivicu bi delal našemu ljudskemu odru, ko bi zapisal, da je nima. Zakaj toliko izbiranja je vedno, da ni na odru preveč mondenosti ali da ni brezverstva. Pri burkah je vrhu tega zagotovljena milost še gorostasnim plitvostim...

Sicer pa — ideologija? Čemu? Igra je igra. Ljudje hočejo igre, hočejo zabave, smeha. In boječe še kdo dostavi: »Pa umetniško mora biti.« Ta že ne bi trpel prazne burke na odru, to mu vidim. Pa kljub temu se v pogledu idejnosti ne loči prav nič od onih prvih...

In tako se igra pri nas vse vprek in obstoja repertoar, ki je skupen »katoliškim« in »naprednim« odrom... Torej bi le lahko dejal, da smo z ideologijo — še zelo daleč...

In tak brezbarven in neusmerjen repertoar tvori glavno delo naših prosvetnih društev, ki imajo svojo ideologijo, a je ne umejo prevesti tudi v prakso, iz predavanj in akademij — tudi na oder. To je žalostno.

In da te potrebe nikdar ni zaslutil osrednji Ljudski oder, ki je ostal brez stika z zunanjim svetom, je dvakrat žalostno.

3.

Torej repertoar našega ljudskega odra ne predstavlja niti umetniško, niti idejno določne organske smeri. In v tem seveda sliči popolnoma jalovim nemškimi »Vereinsbühnen« in francoskim »Théâtre de patronage«, ki tvorijo žalostne ostanke konservativne in defenzivne tvornosti stare katoliške generacije.

Zakaj drugod je mladina s pomembnimi dramatikami ustvarila nov ljudski teater, ki je združitev obojega: ideologije in umetnosti, ako smemo govoriti o združitvi.

Tako piše Henri Ghéon v svojem letaku »L'action catholique par le théâtre«: »Predolgo... so ločili kristjana od

človeka, krščansko umetnost od umetnosti in ljubezen za Boga od upravičenih zabav in razvedril človeka.«

Mladina, ki išče v vseh pojavih življenja novih oblik za novo vsebino, ki v njej kipi, se je lotila tudi teatra. Na kratko je obračunala z njim. In W. Gerst piše v »Gemeinschaftsbühne und Jugendbewegung«: »Naš cilj vendar ni, da se za vsako ceno ohrani današnji teater, marvečda ustvarimo novo umetnostno življenje, ki se gradi na pradavnih silah našega ljudstva in je nujno medsebojno razmerje v znamenju prisrčne in žive izmenjave.«

In tako je zdaj vrsta na nas, da končamo z brezbarvnostjo naših odrov in pretehtamo s pravim čutom odgovornosti tudi repertoar.

Brez izkušenj, v nedoločnem hotenju sem pred dvema letoma izsilil »Theophila«. Takega danes ne bi več spravljaj na oder in še najmanj — v secesijsko dvorano... Danes pa ustvarjajo v Mariboru študentje v novem duhu. Nisem jih videl, pa verujem vanje.

Pa smo osamljeni. Vendar poguma ne kaže izgubiti. Pripravljeni smo na pošteno delo za nov ljudski teater vsaj nekateri posamezniki, če že mladinsko gibanje pri nas ni zmoglo ustvaritve svojega teatra neposredno... (Dalje.)

Prireditve v letu 1931

Prosvetna zveza priredi v zvezi v njeno področje spadajočih odsekov, dalje v zvezi vodstva Marijinih družb, pod okriljem katoliške akcije sledeče prireditve:

I. Fantovski tabori 25. maja na binokštni ponedeljek:

- a) na Limbarski gori za kamniško in moravško dekanijo,
- b) pri Sv. Joštu za kranjsko in loško dekanijo,
- c) pri Sv. Antonu pri Dobropoljah za ribniško dekanijo.

Vse tri prireditve se vrše po sledečem sporedu:

1. Sv. maša z govorom. Med sv. mašo pojejo pevski zbori okrožja.
2. Tabor katoliške akcije:

a) otvoritev po zastopniku katoliške akcije,

b) himna Katoliške akcije: Povsod Boga, pojejo vsi navzoči,

c) dva kratka pozdrava fantov in fantovskih odsekov,

d) slavnostni govor: fantovski apostolat (20 minut),

e) deklamacija,

f) govor: fantovske naloge v organizaciji (10 do 15 minut),

g) zaključek tabora po predsedniku; domorodne pesmi.

II. Versko prosvetna manifestacija celokupne katoliške akcije se bo vršila na Brezjah v proslavo 1500 letnice efskega koncila in proslava misijonarja škofa Baraga.

Spored: 1. Sv. maša z govorom, pojejo vsa pevska okrožja;

2. slavnostno zborovanje:

a) otvoritev in pozdrav po zastopniku katoliške akcije,

b) himna: Povsod Boga, pojejo vsi navzoči,

c) Marija in efeški koncil, govori voditelj Marijinih družb (20 minut),

d) Marijanska himna, pojejo pevska okrožja,

e) versko kulturni pomen škofa Friderika Barage za Slovence (misijonski govor 15 minut),

f) misijonska pesem,

g) zaključek tabora.

Popoldne ob 2 pete litanije na prostem, po litanijah pevski koncert združenih gorenjskih pevskih zborov, vmes koncertne točke godb z Jesenic, iz Tržiča in Kranja.

Za to priliko bo Prosvetna zveza organizirala več posebnih vlakov in zaprosila za polovično vožnjo.

III. Socialno prosvetni tabor v Grobljah 15. in 16. avgusta.

Spored: 1. Sv. maša (petje oskroji kamniško pevsko okrožje,

2. blagoslovitev prosvetnega doma:

a) pozdrav, govori zastopnik katoliške akcije,

b) cerkveni obred blagoslovitve,

c) pesem: Ako Gospod ne zida hiše, pojejo združeni pevski zbori kamniškega okrožja,

d) 40 letnica Rerum novarum, slavnostni govor govori dr. M. Krek (20 minut),

e) himna: Povsod Boga, pojejo združeni zbori kamniškega pev. okrožja,

f) deklamacija: Leon XIII.,

g) tabor zaključí delavska himna: Delu čast.

Popoldne ob 2 litanije, nato koncert pevskih zborov, vmesne točke proizvajajo navzoče godbe. Naslednji dan: socialni dan bo obsegal 3 socialna predavanja in diskusije.

Poleg teh prireditev bodo pač Prosvetna društva v posameznih dekanijah praznovala še svoje obletnice.

IV. Prosvetni tabor v Novem mestu 2. avgusta ob priliki blagoslovitve prosvetnega doma. Na ta tabor pridejo prosvetna društva z vsemi svojimi odseki novomeške, semiške, dalje leskovške, rebanjske in šmarške dekanije.

Spored: 1. 1. avgusta zvečer slavnostna predstava »Tugomera« na novem odru,

2. služba božja z govorom,

3. prosvetni tabor:

a) otvoritev po zastopniku Prosvetnega društva v Novem mestu,

b) cerkv. obred blagoslovitve doma,

c) pesem: Ako Gospod ne zida hiše, pojejo združeni pevski zbori novomeškega okrožja,

d) slavnostni govor, govori dr. K. Capuder (20 minut),

e) Himna: Povsod Boga, pojejo združeni zbori novomeškega okrožja,

f) 40 letnica Rerum novarum, slavnostni govor govori Fr. Kremžar,

g) himna: Delu čast, pojejo združeni pevski zbori.

Popoldne ob 2 litanije, nato v novi dvorani: Sattner: Tajda, poje pevski zbor »Gorjanci«.

KINO

Kaj pravi praški nadškof dr. Kordač o filmu?

Praški nadškof dr. Kordač je v zadnjem času podal nekoliko izjav, v katerih je pretresaval stanje današnje človeške družbe. Znano je njegovo stališče, ki ga je zavzel o socialnem vprašanju. Nič manj važna pa je njegova izjava, da se katoliška cerkev nikakor noče odreči modernim kulturnim pripomočkom kot

so n. pr. radio in film. Predstavnik češko slovaških filmskih krogov je prosil nadškofa dr. Kordača, da razloži in objasni bolj podrobno to izjavo.

Nadškof dr. Kordač je prepričan, da je film eden najboljših sredstev širiti versko idejo. Naloga cerkve pa ni samo širjenje vere, temveč mora tudi po tradicijah in po notranjem ustroju sodelovati in reševati sodobne socialne pro-

bleme. Ako zahtevamo, da se film postavi v službo razširjanja vere, moramo zahtevati tudi to, da ta epohalna iznajdba služi tudi socialnim težnjam v krščanskem duhu. Na vprašanje, kaj misli o katoliškem filmu, je dr. Kordač odgovoril, da ne razume pod propagando katoliškega filma, da se snemajo življenjepisi svetnikov in svetnic. Tovrstni film je preveč abstrakten za gledalce. Skliceval se je pri tem na film sv. Frančišek Asiški, v katerem je izvala glavna osebnost obžalovanje. Ta katoliški svetnik ni žalostna oseba, temveč junak, heroj, ki se bori za sveto resnico in ki je tudi zmagal. Kadar katoličani snemajo, ne smejo se prestrašiti družabnih filmov in veseloiger. Boljševiki so nam pokazali, da se lahko položi tendenca v vsak film, tako v veseloigro kakor tudi v posnetek iz narave. Da bi se sv. pismo preneslo na filmski trak, to bi bilo po mnenju dr. Kordača najbolj veličastno snemanje, ki bi brezdvomno imelo ogromen vpliv, kadar bi se projiciralo na platno. Izvršitev te ideje bi gotovo naletela na ogromne tehnične in notranje težave, toda ravno film »Kralj Kraljev« nam dokazuje, kaj se more izvesti. Katoličan ne sme pustiti proste poti svoji domišljiji, kakor je to storil režiser zgoraj omenjenega filma, ki je gledalcu, željnemu po senzaciji, podal neverjetno in sumljivo uvodno sceno o Mariji Magdalení. Vsi filmi, ki podajajo tvarino iz sv. pisma pričajo, kako primerno bi bilo sv. pismo, da se v celoti filma. To delo si dr. Kordač zamišlja tako, da bi se sv. pisemske besede pretvorile v izraz, ki bi omogočal, da se večne resnice podajo na tak način, da jih tudi moderen človek popolnoma razume. Glavno osebnost biblijske drame pa je človek v človečanstvu. Njegovo življenje, od trenutka ustvarjanja pa do

danes, je pač najdramatičnejša snov za ta veliki film.

Glasni film.

Na Dunaju pripravljajo Apolovo gledališče za proizvodnjo glasnega filma. Vso napravo vodi ameriška družba Western electric. Pri opremitvi stavbe, zlasti gledališke dvorane, upoštevajo vse elektro-akustične izkušnje, kar so jih doživeli v Ameriki in deloma tudi v Nemčiji. Treba je upoštevati celo stensko slikarstvo in ventilacijo. Vse stene gledališča bodo obložene s preprogami in pa obdelane z blagom. Prva metoda je prav za prav reprodukcija godbe in govora s pomočjo gramofonskih plošč (Vitaphone). Sočasno namreč teče film in done spremljajoči glasovi. V to svrhu je napravljen poseben motor, kateri žene filmski bobenček in gramofonsko ploščo. Plošče so sicer večje, kakor običajne, in se vrtijo za polovico počasneje, kakor običajno. Film pa je popolnoma normalne izdelave. Druge vrste naprave se imenuje Movietone. In se dela s pomočjo foto celic. Na filmskem traku je poleg slik posebna proga tonov, katero sestavljajo približno 3 mm široke proge. Ta proga teče skozi poseben mehanizem, kjer ga osvetli svetlobni žarek. Jakosti svetlobnih impulzov ustreza nihanje toka v foto celicah. In te se ojačujejo potom posebnih ojačevalcev in se po zvočnikih širijo po prostoru. Ti zvočniki so nameščeni zadaj za filmskim platnom. Vsled tega ostane iluzija, kakor da bi bile nastopajoče osebe resnično pred nami. Filmska stena je iz posebne tvarine, katera propušča glasove. Navadni filmi teko nekoliko hitreje, kakor se vrši posnemanje. Pri glasnih filmih pa to ni mogoče, ker mora biti reprodukcija godbe in govora sočasna. Pomika se torej s hitrostjo 3 m na minuto.

RADIO

Mednarodni katoliški radio bureau v Kölnu se trudi že od leta 1929, da bi izpeljal sklepe prvega kongresa, ki je bil v Münchenu leta 1929. Te sklepe smo že objavili, kakor so jih objavili tudi dnevni in strokovni listi katoliških zvez

v inozemstvu. Izdana je bila kongresna knjiga, ki je ideje internacionalne katoliške radio unije še bolj razširila. Voditelj tega radio bureau, ravnatelj Marschall, je izročil omenjeno knjigo v privatni avdijenci sv. Očetu Piju XI. Isti

gospod je podal v Vatikanu nadškofu Pizzardo podrobno poročilo o delovanju katoliškega radia.

Radio bureau je dobil ponovne zveze z vsemi državami v Evropi in tudi v Severni Ameriki. Član direktorija gen. tajnik Speet iz Amsterdama pa je obenem tudi član mednarodne unije za radio v Zenevi. V avgustu leta 1930 je direktorij zboroval v Lüttichu v Belgiji. Ravnatelj Marschall je podal pregled o dosedanjem delu po kongresu pa tudi o finančni podlagi in o potrebi tega delovanja. Direktorij pripravlja sejo mednarodne katoliške radio komisije, ki se bo vršila letos v Zürichu in sicer v drugi polovici meseca junija. Istočasno pa bo zborovala mednarodna katoliška komisija za film. Obema komisijama bo predloženo vprašanje religioznega programa pred mikrofonom. Vršile so se dalje konference v Milanu, Rimu, na Dunaju in v Budimpešti. Uspeh tega skupnega delovanja se je posebno pokazal pri prenosih slavnostne otvoritve vatiškanske oddajne postaje.

Prepis pisma M. Kat. Radiobureau sv. Očetu Piju XI.

Sv. oče! V otroški ljubezni in udanosti je pravkar slišal vesoljni svet tvoje očetovske besede v radiu. Doživeli smo važen trenutek. Spomnili smo se našega prvega mednarodnega Kat. Radiokongresa v Monakovem, ko je prvič govoril pred mikrofonom tvoj zastopnik v Monakovem. Navzoči so takrat burno pritrdjevali sklepnemu stavku, ki ga je govoril ravnatelj Marschall: Radi bi še doživeli oni dan, ko bo najvišji duhovnik v Rimu govoril besedo sv. očeta v eter in s tem v resnici govoril vesoljnemu svetu besede: Pax Christi in regno Christi, takrat bo svetovni radio sprejel svoj blagoslov.

K temu vzvišenemu dejanju pošiljamo Vaši svetosti v otroški udanosti in zvestobi pristržne in hvaležne pozdrave.

Prepis pisma kardinala Pacellija ravnatelju mednarodnega katoliškega bureau v Kölnu:

Sv. oče je prejel Vaše izraze veselja in otroške udanosti katere ste blagovoli nasloviti na njegovo Svetost ob priliki prvega njegovega nagovora v radiu. Blagoslov sv. očeta od 12. februarja je pred vsem veljal prizadevanju katoliškega radia zlasti, ker je njegov kulturni vpliv neizmeren. Zlasti je veljal blagoslov želji, da bi tudi ta iznajdba pregnala vse škodljivce ljudske sreče in ljudske nrvnosti in da bi odprla vsemu človeštvu neizmerne zaklade resnice in lepote katoliške vere.

Sočasno se v imenu sv. očeta zahvaljujemo za izročene nam umetniške gramofonske plošče za kar sprejmite našo udano zahvalo. Blagoslov delovanju M. Kat. Radiobureau!

Kardinal Pacelli.

Svetovna moč radia.

Zadnja statistika nam priča, da je na vsem svetu 24 milijonov radio naročnikov. Vrednost aparatov se ceni na 80 milijard dinarjev. Največ slušateljjev ima Amerika, to je okrog 11 milijonov, največ detektorjev pa ima Rusija in Turčija. Vrednost radiofonskih oddajnih postaj se ceni okrog 1 milijarde dolarjev. Stroški za oddajo krijejo po nekaterih deželah producentje radio aparatov, drugod pa zopet posestniki sprejemnih aparatov. Prispevek, ki ga plačuje radio abonent znaša v Franciji 39 centimov, v Turčiji je najvišji, ki znaša 44 dolarjev.

Tudi društva so poklicana, da pri nas pospešujejo smisel za radiofonijo. Vsako društvo naj določi vsaj enega člana, ki prevzame agitacijo za radio v področju društva, zbere naj naročnike, označi aparate, katere žele naročniki in se zglesi v trgovini radio oddajne postaje v Ljubljani, Miklošičeva c. 5., kjer bo dobil vse potrebne informacije in se mu bodo povrnili tudi tozadevni stroški. Za te radio zaupnike po družtvih bomo napravili v jeseni tehničen tečaj, da se izvezbajo tudi sami kako je treba ravnati z aparati.

Uradne odredbe o narodnem izobraževanju

Ustanovitev posebnega referata za narodno izobraževanje pri banski upravi v Ljubljani. Ban dr. D. Marušič je izdal sledeči odlok:

Kraljevska banska uprava Dravske banovine. I. No. 1994/1. Ljubljana, dne 25. febr. 1931.

Na podstavi §§ 1., 20. in 33. zakona o banski upravi ter v zvezi z določili §§ 119. in 122. zakona o narodnih šolah odrejam:

da se s 1. marcem 1931 ustanovi pri prosvetnem oddelku kraljevske banske uprave Dravske banovine poseben referat, kateremu se poverjajo posli za narodno izobraževanje. V ta referat spada:

1. zbiranje in urejanje statističnih podatkov o vseh prosvetnih ustanovah v področju Dravske banovine;

2. podajanje posebnih predlogov o vsem, kar bi bilo treba ukreniti v banovini za pospeševanje prosvete;

3. sodelovanje z banskim šolskim odborom v vsem za napredek prosvete;

4. evidenca o izvenšolskem delovanju učiteljstva v sokolskih, prosvetnih, nacionalnih, humanitarnih in ostalih kulturnih organizacijah in sodelovanje pri predlogih za namestitve in premejitve učiteljskega osebja.

Referat za narodno izobraževanje se prideljuje odseku za osnovni pouk.

KNJIŽNICA

Prosvetna knjižica obravnava vsa preča sodobna vprašanja na poljuden način. Do sedaj so izšli 4. zvezki, in sicer: Sodobne naloge ljudske prosvete, Koroški Slovenci, Jugoslovanska književnost (2. zv.). Nadalje izidejo: Gospodarstvo Jugoslavije, Zgodovina in načela boljše vizma, Temelji državlanskega zakonika, Bistvo kat. akcije i. dr. važna vprašanja.

Knjižice izhajajo mesečno in izborna služijo za poučno čtivo in društvena predavanja, posebno fantovskim in dekliskim krožkom. Ob koncu knjižice so tudi vprašanja za prosvetne tekme.

Knjižica je izredno po ceni. Izvod stane Din 1.—, celoletna naročnina za 12 knjižic, ki izidejo na leto, stane Din 12.— in Din 6.— poštne, skupaj Din 18.—.

Društvom in skupnim naročilom nudimo izredne ugodnosti. Če se naroči mesečno 5 izvodov skupaj, plača P. Z.

poštino sama, tako da stane na mesec 5 izvodov le čistih Din 5.—. Knjižice lahko zaupniki po Din 1.— prodajajo ob društvenih sestankih med člane, za katere so posebno namenjene.

Torej izrabite izredno ugodno priliko in naročite se na Prosvetno knjižico. Naš naslov je: Prosvetna zveza, Maribor, Aleksandrova cesta 6.

Preden odklonite naše knjižice, prečitajte jih in se prepričajte, da so res dobre in praktične. Žrtvujmo nekaj za krščansko ljudsko prosveto!

Prosvetna zveza.

Avtorska centrala izterjuje tudi taničje od iger, ki jih je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani in Prosvetna zveza. Opozarjamo društva, da je postopanje te centrale neupravičeno ter naj nam vse take terjatve dopošljejo in jih homo predložili Jugoslovanski knjigarni oz. Prosvetni zvezi.

Vsebina: V. Z.: Ali so prosvetna društva v sedanjem času potrebna? — N. Kuret; Ideologija našega ljudskega odra. — Prireditve v letu 1931. — Kino. — Radio. Knjižnica.

Uprava: Pisarna Prosvetne zveze, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7. — Odgovorni urednik in izdajatelj Vinko Zor, Sv. Petra c. 80. — Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Ceč.